

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 1922/21
28.4.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Зорице Булајић, председника већа, Ирене Вуковић и Станиславе Митровић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., ... бр. ..., коју заступа пуномоћник адвокат Ненад Минић из Београда, Славољуба Вуксановића бр. 12, против тужених ББ из ..., ... бр. ... и ВВ из ..., ... бр. ..., које заступа пуномоћник адвокат Тијана Милић из Београда, Браће Јерковића бр. 235, ради утврђења, одлучујући о жалби тужиле изјављеној против пресуде Другог основног суда у Београду П 894/17 од 21.1.2021. године, у седници већа одржаној дана 28.4.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужиле и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Другог основног суда у Београду П 894/17 од 21.1.2021. године.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиле којим је тражила да се утврди да је уговор о поклону непокретности – стана бр. ... у ... у В... улици бр. ... на првом спрату, укупне површине 52 м², по структури двособан, уписан у ЛН ... код РГЗ СКН ..., на кат.парцели ..., закључен између тужених, а оверен од стране јавног бележника Драгане Смиљевић из Београда, ОПУ: 82-2015 дана 6.2.2015. године, ништав. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиле којим је тражила да се утврди да је по основу стицања у заједничкој имовини брачних другова у току заједнице са туженом ББ, ГГ стекао право на 1/2 идеалних делова својине непокретности – стана бр. ... у ... у ... улици бр. ... на првом спрату укупне површине 52 м², по структури двособан, уписан у ЛН ... код РГЗ СКН ..., на кат.парцели ..., што су тужене дужне признати и трпети да се на основу ове пресуде може извршити укњижба права својине на 1/2 идеална дела описане непокретности. Ставом трећим изреке, тужила је обавезана да туженима накнади трошкове парничног поступка у износу од укупно 93.400,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде па до коначне исплате.

Против наведене пресуде тужиља је благовремено изјавила жалбу побијајући је у целини из свих разлога предвиђених одредбом члана 373 став 1 Закона о парничном поступку. Разлоге жалбе је образложила и жалбени предлог изнела.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу одредбе члана 386 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр. 72/2011 са каснијим изменама и допунама), апелациони суд је нашао да је жалба тужиље неоснована.

У спроведеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности, а због којих би се побијана одлука морала укинути. Супротно наводима жалбе, првостепена пресуда не садржи ни битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП, на коју тужиља својим жалбеним наводима указује. У пресуди су наведени разлози о свим битним чињеницама на јасан и непротивречан начин, који логично и недвосмислено произлазе из доказа и целокупног стања у списима.

У поступку пред првостепеним судом је утврђено да је тужена ББ дана ... године закључила брак са сада пок. ГГ који је престао његовом смрћу дана ... године. Радили су у школи као наставници у где су током трајања брака саградили кућу. Из везе пок. ГГ са ДД, рођена је тужиља АА дана ... године, а иако је пок. ГГ са ДД остварио заједницу, она је врло брзо прекинута и пок. ГГ је наставио заједницу живота са туженом ББ.

Мајка тужене ББ, сада пок. ЂЂ, била је носилац станарског права на основу уговора о коришћењу стана бр. 2/1265 који је закључила дана 4.6.1969. године са Градским стамбеним предузећем и то на стану бр. ... на првом спрату зграде у ... бр. 31 у ..., површине 51 м². У уговору је констатовано да ће носилац станарског права стан користити заједно са члановима домаћинства и то супругом ЕЕ и ћерком ББ, сада ..., овде туженом, којој је носилац станарског права на основу оверене изјаве дана 20.11.1991. године, дала сагласност и одобрење да стан на коме је она носилац станарског права а који тужена ББ користи као члан породичног домаћинства може откупити. На основу ове изјаве тужена ББ закључила је уговор о откупу стана дана 14.4.1993. године који је оверен пред Другим општинским судом у Београду Ов бр. 6196/93 у својству купца са Општином Савски Венац као продавцем. Откупна цена стана у износу од 3.607.713,00 динара, умањена је на име доприноса за стамбену изградњу, уплаћиваног из личног дохотка тужене ББ као лица које откупљује стан и њеног брачног друга сада пок. ГГ, за године радног стажа у трајању од 46 година по 0,5% за сваку годину радног стажа, што износи 829.774,00 динара, те 20% на име исплате цене стана у целости динарским средствима, па је за предметни стан утврђена уговорена цена на дан 3.8.1992. године у износу од 2.222,351 динара, која је измирена према потврди продавца од 27.4.1993. године.

Тужена ББ као поклонодавац са својом братаницом туженом ВВ као поклонопримцем, закључила је уговор о поклону непокретности, који је оверен од стране јавног бележника дана 6.2.2015. године. Предмет уговора био је стан у ... бр. ..., с тим што је задржано право поклонодавца да до смрти станује у стану. Након тога тужена ББ поднела је предлог за покретање оставинског поступка дана 8.4.2016. године иза смрти свога пок.супруга ГГ.

Наведено чињенично стање утврђено је потпуно и поуздано и оно произлази из доказа у списима које је првостепени суд правилно оценио у смислу одредбе члана 8 Закона о парничном поступку. Жалбом тужиље нису истицане нове чињенице, нити су понуђени или предложени нови докази у смислу члана 372 став 1 ЗПП па утврђено чињенично стање није доведено у сумњу.

Полазећи од битне чињенице да је тужена ББ предметни стан откупила на основу сагласности носиоца станарског права, своје мајке ЂЂ, а као члан њеног породичног домаћинства, првостепени суд је закључио да овај стан због тога не може представљати заједничку имовину тужене ББ и њеног сада пок.супруга ГГ, већ њену посебну имовину. Због тога уговор о поклону који је закључила као поклонодавац са својом братаницом туженом ББ као поклонопримцем, није ништав, због чега је такав захтев, као и захтев да се утврди да је пок. ГГ имао право својине на 1/2 идеалних делова предметног стана, одбијен применом одредби чланова 20 Закона о основама својинскоправних односа, 51, 52 и 53 став 1, 103 став 1 Закона о облигационим односима, члана 16 Закона о становању, члана 171 Породичног закона, параграфа 565 Српског грађанског законика који је примењен на основу Закона о неважности правних прописа донетих пре 6. априла 1941. године и за време непријатељске окупације.

Наведена одлука правилна је и на закону заснована јер полази од правилног закључка да је стан у Вукасовићевој бр. 31, посебна имовина тужене ББ, којом је она могла слободно располагати уговором о поклону, а не заједничка имовина стечена радом током трајања брака са сада пок. ГГ.

Закључак о томе да је стан посебна имовина тужене ББ, правилан је иако се на спорни однос не могу применити одредбе Породичног закона ("Службени гласник РС", бр. 18/2005 са каснијим изменама и допунама) већ Закона о браку и породичним односима ("Службени гласник СРС", бр. 22/80, 11/88), с обзиром на чињеницу да је Породични закон у примени од 1.7.2005. године, да он нема повратно дејство, а да се према одредби члана 357 став 1 он примењује и на породичне односе који су настали до дана почетка његове примене, дакле и на породичне односе који су настали до дана ступања на снагу овог закона али који односи нису правно окончани, односно који су трајали или који трају и по ступању на снагу овог закона. С обзиром да је предметни стан откупљен уговором о стицању својине на стану Ов 6196/93 од 14.4.1993. године, када је и дошло до стицања својине на стану, јер су моментом стицања својине већ наступила сва дејства тог стицања, тај однос је правно свршен независно од тога што се о њему сада расправља.

Према одредби члана 320 став 1 и 2 Закона о браку и породичним односима, имовина коју један брачни друг има у време закључења брака остаје његова посебна имовина, а као посебна имовина сматра се и она имовина која је стечена у току брака наслеђем, поклоном или другим облицима бестеретног стицања. Према ставу 4 истог члана, сваки брачни друг самостално управља и располаже својом посебном имовином. С друге стране, према одредби члана 321 став 1 Закона о браку и породичним односима, имовина коју су брачни другови стекли радом у току брачне заједнице јесте њихова заједничка имовина.

Право својине на стану стечено откупом у току трајања брака, улази у режим заједничке имовине супружника под условом да је један супружник стан откупио као уговорни носилац станарског права. Само у том случају откупом стана у току трајања брака од стране једног супружника под условима из Закона о становању, право на стан улази у режим имовине коју су супружници стекли радом у току трајања брачне заједнице која је њихова заједничка имовина, у смислу одредбе члана 321 Закона о браку и породичним односима, односно сада одредбе члана 171 став 1 Породичног закона. Специфичне околности у погледу услова за доделу стана на коришћење једном од супружника, стицање станарског права од стране једног од супружника и формирање откупне цене која није тржишна већ законом прописана у погледу елемената на основу којих је одређивана и која је представљала погодност за купца као титулара већ стеченог права на стану на основу уговора о коришћењу стана, односно закупа, дају основа за став о томе да само у том случају стан откупљен током трајања брака од стране уговорног носиоца станарског права на стану постаје заједничка имовина супружника. Овакво резонување произлази из чињенице да се откуп стана преваходно омогућује оном супружнику који је носилац станарског права, због чињенице да иако је стан додељен на коришћење једном супружнику као носиоцу станарског права он му је додељен и за чланове породичног домаћинства, другог супружника и евентуално остале чланове, при чему је од значаја и чињеница да откупна цена стана није тржишна, већ формирана сагласно посебним бенефицираним условима откупа из којих разлога удео супружника у плаћању те цене нема значај.

Међутим, у ситуацији када један супружник стан не откупљује као уговорни носилац станарског права у смислу одредбе члана 16 став 1 Закона о становању, већ као лице из члана 16 став 2 – дете носиоца станарског права, а на основу сагласности носиоца станарског права, стан не може ући у режим заједничке имовине лица које је откупило стан и његовог супружника. Без ове сагласности носиоца станарског права дате члану породичног домаћинства, до откупа стана и не би могло доћи, тако да ова сагласност има дејство акта бестеретног располагања у корист члана породичног домаћинства, при чему чињеница на који начин је откупна цена плаћена, с обзиром да није тржишна, како то правилно налази и првостепени суд, не може имати значај одлучне чињенице да предметни стан буде у режиму заједничке имовине, односно плаћање откупне цене не би водило стицању права својине сразмерно уделу у стицању, већ евентуално, како то правилно констатује и првостепени суд, до потраживања облигационоправне природе.

С обзиром да тужена ББ стан није откупила као уговорни носилац станарског права, већ на основу сагласности носиоца станарског права, нема значај чињеница на којој тужила у својој жалби инсистира, а то је да је приликом утврђивања уговорне цене стана који је откупила тужена ББ, иста умањена на име доприноса за стамбену изградњу не само тужене ББ, већ и пок. ГГ као њеног супружника. Ово стога што Закон о становању у одредби члана 21 став 1 изричито прописује начин утврђивања уговорне цене стана, која се добија, поред осталог и умањењем доприноса за стамбену изградњу уплаћиваног из личног дохотка не само лица које откупљује стан, већ и његовог брачног друга. С обзиром да је пок. ГГ у време откупа стана био у браку са туженом ББ, уговорна цена стана морала се обрачунавати на овај начин јер закон не прави разлику у погледу начина обрачуна уговорне цене стана у ситуацији када стан откупљује носилац станарског права односно закупац стана или лице из члана 16 став 2 на основу сагласности носиоца станарског права. Међутим, чињеница да је цена формирана на основу доприноса за стамбену изградњу и супружника, нема значај за утврђивање да ли је тако стечена имовина заједничка или посебна у ситуацији када стан откупљује лице из члана 16 став 2 на основу сагласности носиоца станарског права, а не носилац станарског права.

Заједничком имовином брачни друг који је закључио уговор о откупу стана не би могао да располаже без сагласности другог брачног друга, пошто у смислу одредбе члана 323 Закона о браку и породичним односима, својим уделом у неподељеној заједничкој имовини, брачни друг не може ни располагати нити га оптеретити правним послом међу живима. У том случају, свако располагање које би брачни друг учинио без сагласности другог брачног друга, водило би ништавости тог уговора. Међутим, у ситуацији када је у поступку утврђено да предметни стан није у режиму заједничке имовине, већ посебне имовине тужене ББ, располагање овим станом није било ограничено сагласношћу другог брачног друга, због чега је правилно првостепени суд захтев тужиле да се утврди ништавост уговора о поклону закљученог између тужених, одбио као неоснован.

С обзиром да деобу заједничке имовине могу тражити и наследници умрлог брачног друга (члан 330 став 2 Закона о браку и породичним односима), тужила има активну легитимацију да постави захтев за деобу заједничке имовине стечене током трајања брака њеног пок.оца и тужене ББ. Међутим, с обзиром да наведени стан који је тужена ББ стекла откупом током трајања брака, из свих наведених разлога не улази у режим заједничке имовине, правилно је првостепени суд и захтев за деобу одбио.

Апелациони суд је ценио и остале жалбене наводе тужиле који код утврђеног чињеничног стања и правилног правног становишта првостепеног суда, нису имали утицаја на доношење другачије одлуке, па их није посебно образлагао, сагласно овлашћењу из члана 396 став 1 Закона о парничном поступку.

Због тога је одлука о захтевима тужиле потврђена применом члана 390 Закона о парничном поступку, као и одлука о трошковима парничног поступка применом одредбе члана 401 тачка 2 истог Закона који су туженима правилно досуђени и обрачунати у складу са одредбама чланова 153, 154, 163 Закона о парничном поступку,

као и одредбама чланова 277 став 1 и 324 став 2 ЗОО, те Тарифом о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката и таксеном тарфом из Закона о судским таксама, према успеху у спору. Оцена тужиље да су нека рочишта била непотребна јер су на њима извођени докази – саслушавани сведоци како би се утврдила чињеница коју сам првостепени суд оцењује као ирелевантну (из чијих средстава је откупна цена плаћена), немају основа. Ово стога што су ови трошкови били потребни за тужене, јер су на иста приступали по позиву суда, пошто би у противном могли трпети последицу прописану одредбом члана 311 став 2 ЗПП.

Председник већа-судија
Зорица Булајић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић